

KINNITATUD

Keskkonnainspektsiooni

peadirektori

19.04.2017

käskkirjaga nr 1-1/17/17

Nõuetele vastavuse kohapealse kontrolli läbiviimise juhend

2017

KM 2 ja KM 3 Loodusliku linnustiku kaitse ning looduslike elupaikade, loomastiku ja taimeistiku kaitse

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ, 30. november 2009., loodusliku linnustiku kaitse kohta ([ELT L 20, 26.1.2010, lk 7](#)), Artikli 3 lõige 1, artikli 3 lõike 2 punkt b, artikli 4 lõiked 1, 2 ja 4.

Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimeistiku kaitse kohta ([EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7](#)), Artikli 6 lõiked 1 ja 2.

KM2/KM3 NÕUE 1: Kui põllumajandustootja valduses olev maa asub kaitseala või püsielupaiga sihtkaitsevööndis, siis on tal (juhul kui kaitse-eeskiri ei sätesta teisiti) keelatud:

nõue 1.1 majandustegevus (väetamine, taimekaitsevahendite kasutamine, rohumaade uuendamine poollooduslikel kooslustel, metsa istutamine, maaparandussüsteemi rajamine)

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse tegevust sihtkaitsevööndis ja I kaitsekategooria liigi elupaigas või kasvukohas.

Ulatus: Lähtutakse sihtkaitsevööndis keelatud majandustegevusega hõlmatud ala suuruselt.

Püsivus: Hinnatakse kaitse-eeskirjaga lubatud, kuid kaitseala valitsejaga kooskõlastamata majandustegevust või keelatud majandustegevust.

nõue 1.1	1	2	3	4
Hindamispunktid	Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	Mõju nõude eesmärgile on vähene	Mõju nõude eesmärgile on oluline	Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Kriteeriumid				
Tõsidus			Sihtkaitsevööndis, väljaspool I kaitsekategooria liigi elupaika või kasvukohta	I kaitsekategooria liigi elupaik või kasvukoht
Ulatus		Kuni 10 % sihtkaitsevööndist	11 - 20 % sihtkaitsevööndist	20 % ja enam sihtkaitsevööndist

Püsivus			Kaitse-eeskirjaga lubatud, kuid kaitseala valitsejaga kooskõlastamata majandustegevus	Keelatud majandustegevus
----------------	--	--	---	--------------------------

Märkused: Kui maa asub püsielupaiga LKS § 50 lg 2 oleva liigi sihtkaitsevööndis ning puudub kaitse-eeskiri, siis § 50 lg 6 kohaselt sihtkaitsevööndi kitsendused ei laiene tulundusmaa sihtotstarbega kinnisasja elumumaal, **põllumajandusmaal** ja õuemaal, samuti avalikus kasutuses oleval teel.

nõue 1.2 loodusvarade (maavara, maavaravaru, loodusliku kivimi, setendi, vedeliku ja gaasi, mis ei ole maavaravaruna arvele võetud, kaitsealuste liikide isendite) kasutamine, pinnase teisaldamine ning vee ja jää võtmine pinnaveekogust rohkem kui 30 m³/ööpäevas

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse tegevust sihtkaitsevööndis ja I kaitsekategooria liigi elupaigas või kasvukohas.

Ulatus: Hinnatakse keskkonnale tekitatud kahju või vee/ jää loata võtmist pinnaveekogust üle kehtestatud piirmäära. Loodusvarade kasutamisega seotud kahjude suuruse määramiseks kasutatakse maapõueseaduse § 74 lg 2 ja lg 3 sätestatud.

Püsivus: Hinnatakse, kas kaitse-eeskirjaga lubatud tegevus on kooskõlastatud kaitseala valitsejaga. Hinnatakse ka seda, kas tegevus on kaitse-eeskirjaga keelatud.

nõue 1.2	1	2	3	4
Hindamispunktid	Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	Mõju nõude eesmärgile on vähene	Mõju nõude eesmärgile on oluline	Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Kriteeriumid				
Tõsidus			Sihtkaitsevööndis, väljaspool I kaitsekategooria liigi elupaika või kasvukohta.	I kaitsekategooria liigi elupaik või kasvukoht.
Ulatus	Loodusvarade kasutamisega ei ole tekkinud keskkonnakahju			Loodusvarade kasutamisega on tekkinud keskkonnakahju, vee/jää loata võtmine üle kehtestatud määra.

Püsivus			Kaitse-eeskirjaga lubatud, kuid kaitseala valitsejaga kooskõlastamata loodusvarade kasutamine	Keelatud loodusvarade kasutamine
----------------	--	--	---	----------------------------------

Märkused: Sihtkaitsevöönd on kaitseala maa- või veeala seal väljakujunenud looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks. Tegevused on piiritletud nõudes toodud tegevustega. Nõudest välja jäänud tegevusi ei hinnata. Kui tehakse mitut erinevat tegevust, hinnatakse iga tegevust eraldi.

Kui vett võetakse pinnaveekogust üle 30 m³ ööpäevas põllumajandusmaa niisutamiseks, toimub hindamine HPK nõude järgi

KM2/KM3 NÕUE 2: Kui põllumajandustootja valduses olev maa asub kaitseala või püsielupaiga piiranguvööndis, siis on tal (juhul kui kaitse-eeskiri ei sätesta teisiti) keelatud:

- 2.1 uute maaparandussüsteemide rajamine
- 2.2 veekogu veetaseme ja kaldajoone muutmine
- 2.3 puhtpuistute kujundamine, energiapuistu rajamine
- 2.4 biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse toimunud tegevust piiranguvööndis.

Ulatus: Nõude hindamiseks arvutatakse, kui suurel alal piiranguvööndisse jäävast alast toimub keelatud tegevus.

Püsivus: Hinnatakse kaitse-eeskirjaga lubatud, kuid kaitseala valitsejaga kooskõlastamata tegevust või tingimustest mittekinnipidamist.

NÕUE 2	1	2	3	4
Hindamispunktid	Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	Mõju nõude eesmärgile on vähene	Mõju keskkonnale on oluline	Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Kriteeriumid				
Tõsidus		Tegevus toimub piiranguvööndis		
Ulatus		Alla 10% alast	Kuni 50 % alast	50-100% alast
Püsivus		Tegevuseks nõusolek on olemas,	Tegevuseks vajalik nõusolek puudub	Tegevus täielikult keelatud

		kuid ei peeta tingimustest kinni		
--	--	----------------------------------	--	--

Märkused: Piiranguvöönd on kaitseala maa- või veeala, kus majandustegevus on lubatud, arvestades sätestatud kitsendusi (Looduskaitseseadus § 31 lg 1). Tegevused on piiritletud nõudes toodud tegevustega. Nõudest välja jäänud tegevusi ei hinnata. Kui piiranguvööndis tehakse mitut erinevat tegevust, hinnatakse iga tegevust eraldi.

KM2/KM3 NÕUE 3: Kui põllumajandustootja valduses olev maa asub hoiualal, siis peab tal olema hoiuala valitseja nõusolek:

3.1 tee rajamiseks

3.2 loodusliku kivimi või pinnase teisaldamiseks

3.3 maaparandussüsteemi rajamiseks ja rekonstrueerimiseks

3.4 veekogu veetaseme ja kaldajoone muutmiseks

3.5 biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamiseks

3.6 loodusliku ja poolloodusliku rohumaa ja poldri kultiveerimiseks või väetamiseks

3.7 puisniiduilmelisel alal puude raiumiseks

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse toimunud tegevust hoiualal või hoiuala liigi elu- või kasvukohas.

Ulatus: Nõude hindamiseks arvutatakse, kui suurel alal hoiualasse jäävast maast toimub keelatud tegevus.

Püsivus: Hinnatakse, kas tegevuseks on olemas vajalik nõusolek või nõusolekus toodud tingimusi on rikutud.

Rikkumisi hinnatakse eraldi.

NÕUE 3	1	2	3	4
Hindamispunktid	Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	Mõju nõude eesmärgile on vähene	Mõju nõude eesmärgile on oluline	Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Kriteeriumid				
Tõsidus		Tegevus toimub hoiualal	Tegevus toimub kaitstava liigi kasvukohas või elukohas	
Ulatus		Alla 10% alast	Kuni 50 % alast	50-100% alast
Püsivus		Tegevuseks nõusolek on olemas,	Tegevuseks vajalik nõusolek puudub.	Nõusoleku andmisest on keeldutud.

		kuid tingimustest ei peeta kinni.		
--	--	-----------------------------------	--	--

Märkused: Hoiuala moodustatakse loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku soodsa seisundi tagamiseks, kui see ei ole tagatud muul looduskaitseaduses § 32 ja 33 sätestatud viisil. Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

Hoiuala piires asuva kinnisasja valdaja peab esitama hoiuala valitsejale teatise looduskaitseaduses § 33 loetletud tegevuste kavandamise korral. Teatis peab sisaldama kavandatud tööde kirjeldust, mahtu ja aega ning nende tegemiskoha skeemi. Teatis tuleb esitada hoiuala valitsejale vähemalt üks kuu enne tööde alustamist. Hoiualal ei kehti teatise esitamise kohustus tulundusmaa sihtotstarbega kinnisasja elamu- ja õuema kōlvikutel tehtavate tööde kohta.

Loodusliku kivimi all antud juhul mõeldakse rändrahne ja kive, mille läbimõõt on suurem kui 1 m ning näiteks ehituskeeluvööndis olevaid kive. (LKS § 33 lg 4).

Kui hoiualal tehakse mitut erinevat tegevust, hinnatakse iga tegevust (rikkumist) eraldi.

KM2/KM3 NÕUE 4: Kui põllumajandustootja valduses olev maa asub kaitsealal või püsielupaigas peab ta arvestama kaitse-eeskirjas toodud ajalise liikumispiiranguga või ajalise piiranguga niitmisele

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse piirangutest kinnipidamist erinevate rangusastmetega kaitsevööndites.

Ulatus: Hinnatakse seaduse või kaitse-eeskirjaga sätestatud ruumilisest piirangutest kinnipidamist.

Püsivus: Hinnatakse seaduse või kaitse-eeskirjaga sätestatud ajalistest piirangutest kinnipidamist.

NÕUE 4	1	2	3	4
Hindamispunktid	Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	Mõju nõude eesmärgile on vähene	Mõju nõude eesmärgile on oluline	Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Kriteeriumid				
Tõsidus		Piirangutest mitte kinnipidamine hoiualal	Piirangutest mitte kinnipidamine piiranguvööndis	Piirangutest mitte kinnipidamine sihtkaitsevööndis või I kategooria kaitsealuse liigi püsielupaigas või kasvukohas

Ulatus		Osalisest piirangust ei peeta kinni		Täielikust piirangust ei peeta kinni
Püsivus		Ajutisest piirangust ei peeta kinni		Alalisest piirangust ei peeta kinni

Märkused: Kui maa asub püsielupaiga LKS § 50 lg 2 oleva liigi sihtkaitsevööndis ning puudub kaitse-eeskiri, siis § 50 lg 6 kohaselt sihtkaitsevööndi kitsendused ei laiene tulundusmaa sihtotstarbega kinnisasja elamumaal, **põllumajandusmaal** ja õuemaal, samuti avalikus kasutuses oleval teel.

LKS § 30 lg 2 ja püsielupaiga kaitse-eeskiri. Piirangud on ajutised, alalised, osalised või täielikud. (LKS § 12 lg 1 ja 2). Piirangud on sätestatud kaitse-eeskirjaga.

KM2/KM3 NÕUE 5: Kui põllumajandustootja valduses olev maa asub kaitsealal, hoiualal või püsielupaigas, siis peab tal olema kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolek selle maa katastriüksuse kõlvikute piiride ja/või sihtotstarbe muutmiseks loa taotlemisel.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse, missuguste erinevate rangusastmetega kaitsevööndites nõusolekuta tegevust on läbi viidud.

Ulatus: Hinnatakse, kas on muudetud kõlvikute piire või sihtotsarvet või muudeti ühe tegevusega mõlemat.

Püsivus: Hinnatakse, kas kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolek selle maa katastriüksuse kõlvikute piiride ja/või sihtotstarbe muutmiseks puudub või on selle andmisest keeldutud.

NÕUE 5	1	2	3	4
Hindamispunktid	Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	Mõju nõude eesmärgile on vähene	Mõju nõude eesmärgile on oluline	Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Kriteeriumid				
Tõsidus		Nõusolekuta tegevus toimub hoiualal	Nõusolekuta tegevus toimub piiranguvööndis	Nõusolekuta tegevus toimub sihtkaitsevööndis või I kategooria kaitsealuse liigi püsielupaigas või kasvukohas
Ulatus		Muudetud piire või sihtotsarvet		Muudetud piire ja sihtotsarvet
Püsivus			Puudub kaitseala valitseja nõusolek	Nõusolekust on keeldutud

KM 1 Nitraadireostuse vältimine nitraaditundlikul alal (NTA-I)

Nõukogu 12. detsembri 1991. aasta direktiiv 91/676/EMÜ veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest, Artiklid 4 ja 5.

KM 1 NÕUE 1: Lämmastikku sisaldavaid mineraalväetisi ei tohi laotada 15. oktoobrist kuni 20. märtsini ja vedelsõnnikut, tahe- ja sügavallapanusõnnikut ning muid orgaanilisi väetisi ei tohi laotada 1. detsembrist kuni 20. märtsini ega muul ajal, kui maapind on kaetud lumega, külmunud või perioodiliselt üle ujutatud või veega küllastunud.

Vedelsõnniku paisklaotamine on keelatud 20. septembrist kuni 20. märtsini ja muul ajal, kui maapind on kaetud lumega, külmunud või perioodiliselt üle ujutatud või veega küllastunud.

Kasvavate kultuuridega kaetud haritavale maale tohib 1. novembrist kuni 30. novembrini laotada sõnnikut juhul, kui see 48 tunni jooksul mulda viiakse.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse, kas rikkumine on toimunud nitraaditundlikul alal, nitraaditundlikul alal veekaitsevööndis või kaitstaval loodusobjektidel, kaitsmata põhjaveega alal või olulise allika- või karstialal.

Ulatus: Hinnatakse, kui suurele alale haritavast maast on toimunud orgaaniliste ja mineraalväetiste laotamine.

Püsivus: Hinnatakse, mitu korda on keelatud ajal väetist laotatud.

NÕUE 1	1	2	3	4
Hindamispunktid	Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	Mõju nõude eesmärgile on vähene	Mõju nõude eesmärgile on oluline	Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Kriteeriumid				
Tõsidus		Tegevus toimus nitraaditundlikul alal	Tegevus toimus nitraaditundlikul alal veekaitsevööndis või kaitstaval loodusobjektidel	Tegevus toimus kaitsmata põhjaveega alal või olulise allika- või karstialal
Ulatus	Kuni 5 % haritavast maast	5-10 % haritavast maast	11-50% haritavast maast	Üle 50 % haritavast maast
Püsivus		Üks kord taotluse aastal keelatud ajal	Kaks korda taotluse aastal keelatud ajal	Üle kahe korra taotluse aastal keelatud ajal

KM 1 NÕUE 2: Väetise laotamine pinnale on keelatud haritaval maal, mille maapinna kalle on üle 10 protsendi. Kui maapinna kalle on 5–10 protsenti, on pinnale väetise laotamine keelatud 1. oktoobrist kuni 20. märtsini. Erandina on kaldega alal pinnale väetise laotamine lubatud veeseaduse § 26¹ lõike 4¹¹ alusel sätestatud juhtudel.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse seda, millisele kaldega alale väetiseid laotati.

Ulatus: Hinnatakse kaugust väetatud alal servast lähima veekogu tavalise veepiirini. Kauguse hindamisel lähtutakse kalde kahanemise (languse) suunas asuvast väetatud ala servast.

Püsivus: Hinnatakse mitu korda on väetisi keelatud kohas laotatud.

NÕUE 2	1	2	3	4
Hindamispunktid	Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	Mõju nõude eesmärgile vähene	Mõju nõude eesmärgile on oluline	Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Kriteeriumid				
Tõsidus			Väetise laotamine toimub haritaval maal kaldega 5-10% perioodil 1. oktoober– 20. märts	Väetise laotamine haritaval maal kaldega üle 10%
Ulatus	Üle 1 kilomeetri lähima veekogu tavalise veepiirini	500 meetrit kuni 1 kilomeeter lähima veekogu tavalise veepiirini	200 kuni 500 meetrit lähima veekogu tavalise veepiirini	Lähemal kui 200 meetrit lähima veekogu tavalise veepiirini
Püsivus		Üks kord taotluse aastal keelatud kohas	Kaks korda taotluse aastal keelatud kohas	Üle kahe korra taotluse aastal keelatud kohas

Märkused: veekogu – püsiv või ajutine voolava (vooluveekogu - jõgi, oja jm.) või aeglaselt liikuva (seisva) veega (seisuveekogu-, meri, järv, veehoidla jm) täidetud pinnavorm (*veeseaduse § 2 p 17*).

Tavaline veepiir on põhikaardil märgitud veekogu piir (*veeseaduse § 29 lg 3*).

Nõude kontrollimisel võetakse aluseks Maa-ameti ja PRIA kodulehel avaldatud kaardikihid kalletega alade kohta.

NB! - Kaldega aladel väetise vahetu mulda viimine ei ole keelatud.

KM 1 NÕUE 3: Allikate ja karstilehtrite ümbruses on 10 m ulatuses veepiirist või karstilehtrite servast keelatud väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamine ning vee kvaliteeti ohustav muu tegevus

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamist keelatud kohas.

Ulatus: Hinnatakse, kui suurel alal keelatud tegevus toimub. 100 % moodustab kogu 10 m ulatusega ala.

Püsivus: Hinnatakse, mitu korda on väetisi või taimekaitsevahendeid keelatud ajal või kohas laotatud. Keelatud on juba esmane laotamine keelatud kohas või ajal.

NÕUE 3	1	2	3	4
Hindamispunktid	Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	Mõju nõude eesmärgile on vähene	Mõju nõude eesmärgile on oluline	Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Kriteeriumid				
Tõsidus		Muu vee kvaliteeti ohustav tegevus veekaitsevööndis.	Väetisi ja taimekaitsevahendeid kasutatakse lähemal kui 10 m allikatest ja karstilehtritest	Väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamine <u>oluliste</u> allikate ja karstilehtrite ümbruses (lähemal kui 50 m)
Ulatus		Kuni 10% piiranguga alast	11% kuni 50% piiranguga alast	Üle 50% piiranguga alast
Püsivus		Üks kord taotluse aastal keelatud kohas	Kaks korda taotluse aastal keelatud kohas	Üle kahe korra taotluse aastal keelatud kohas

Märkused: Veekvaliteeti ohustav tegevus on Pandivere ja Adavere - Põltsamaa nitraaditundliku ala kaitseeeskirja § 6 kirjeldatud tegevused.

KM1 NÕUE 4: Kõikidel loomapidamishoonetel, kus peetakse üle 10 loomühiku loomi, peab olema lähtuvalt sõnnikuliigist sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla.

Sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla peab mahutama vähemalt kaheksa kuu sõnniku ja virtsa ning vajaduse korral, sõltuvalt loomapidamishoones kasutatavast tehnoloogiast, ka sealt pärit reovee. Sõnnikuhoidla mahutavuse kalkuleerimisel võib välja arvata loomade poolt karjatamisperioodil karjamaale jäetud sõnniku kogused. Loomapidamishoonel, kus kasutatakse sügavallapanutehnoloogiat ja mis mahutab veeseaduse § 26² lõikes 2 nimetatud sõnnikukoguse, ei pea sõnnikuhoidlat olema. Kui loomapidamishoone ei mahuta nimetatud sõnnikukogust, peab üle jääva koguse jaoks olema seda mahutav hoidla. Kui loomapidaja suunab sõnniku lepingu alusel hoidmisele või töötlemisele teise isiku hoidlasse või töötlemiskohta, peab loomapidamishoone kasutamisel olema tagatud lekkekindla hoidla olemasolu, mis mahutab vähemalt ühe kuu sõnnikukoguse. Sõnnikuhoidlal, sõnniku- ja virtsahoidlad ning sügavallapanuga loomapidamishooned peavad olema lekkekindlad ning nende konstruktsioon peab tagama ohutuse ja lekete vältimise hoidla käitamisel, sealhulgas selle täitmisel ja tühjendamisel.

Kui loomapidamishoones peetavaid loomi on 10 või vähem loomühikut ja seal tekib tahesõnnik või sügavallapanusõnnik, võib tekkivat sõnnikut ajutiselt enne laotamist või auna viimist hoiustada hoone juures veekindla põhjaga alal ja vihmavee eest kaitstult.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse, kas sõnnikuhoidla puudub või sõnnikuhoidla ei vasta veeseadusest tulenevatele nõuetele.

Ulatus: Ulatuse juures tuleb lähtuda loomapidamishoones peetavatest loomühikutest.

Püsivus: Hinnatakse, kui kaua taotleja ei ole nõudeid täitnud.

NÕUE 4	1	2	3	4
Hindamispunktid	Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	Mõju nõude eesmärgile on vähene	Mõju nõude eesmärgile on oluline	Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Kriteeriumid				
Tõsidus	Alla 10 lü loomade pidamisel ei järgita sõnniku hoidmise nõudeid.	Sõnnikuhoidla ei mahuta nõutud sõnniku kogust, kuid vastab veekaitse nõuetele.	Sõnnikuhoidla ei mahuta nõutud sõnniku kogust ja/või ei vasta veekaitse nõuetele.	Sõnnikuhoidla puudub.
Ulatus	Kuni 10 lü	10,1-100 lü	100,1-200 lü	Üle 200,1 lü
Püsivus			Nõudeid ei ole täidetud üks aasta	Nõudeid ei ole täidetud kaks või enam aastat

Sõnnikuhoidla mahtuvuse arvutamiseks kasutatakse põllumajandusministri 14.07.2014 määrusega nr 71 „Eri tüüpi sõnniku toitaine sisalduse arvestuslikud väärtused, sõnnikuhoildate mahu arvutamise meetoodika ja põllumajandusloomade loomühikuteks ümberarvutamise koefitsiendid“ kehtestatud meetoodikat.

KM 1 NÕUE 5: Sõnniku aunas hoidmisel peab sõnnikuaun paiknema veeobjektide suhtes nõutud kaugusel ning aunades hoidmise tingimustest peetakse kinni.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse sõnnikuauna nõuetele vastavust, asupaika ning sõnniku hoidmist väljaspool haritavat maad.

Ulatus: Hinnatakse, kas sõnnikuga on reostatud veekogu, allikas või karstilehter

Püsivus: Hinnatakse, kui kaua taotleja ei ole nõudeid täitnud.

NÕUE 5	1	2	3	4
Hindamispunktid	Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	Mõju nõude eesmärgile on vähene	Mõju nõude eesmärgile on oluline	Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Kriteeriumid				
Tõsidus		Sõnnikuaun on paigutatud samasse kohta kahel teineteisele järgneval aastal	Loomapidamishoones peetakse üle 10 lü loomi ja tekkivat sõnnikut hoiustatakse aunas väljaspool haritavat maad. Sõnnikut hoitakse aunas lubatust kauem.	Sõnnikuaun paikneb lähemal kui 50m pinnaveekogust, kaevust, olulistest allikatest või karstilehtritest. Aun on rajatud kaitsmata põhjaveega, liigniiskele või üleujutatavale alale. Sõnnikut ladustatakse auna keelatud ajal.
Ulatus		Sõnnikuga ei reostatud veekogu, allikat või karstilehtrit		Sõnnikuga on reostatud veekogu, allikat või karstilehtrit
Püsivus			Nõudeid ei ole täidetud üks aasta	Nõudeid ei ole täidetud kaks või enam aastat

Märkused: Kõikides loomapidamishoonetes, kus peetakse üle 10 LÜ loomi, peab olema lähtuvalt sõnnikuliigist sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla. Kui loomapidamishoones peetavaid loomi on 10 või vähem loomühikut ja seal tekib tahesõnnik või sügavallapanusõnnik, võib tekkivat sõnnikut ajutiselt enne laotamist või auna viimist hoiustada hoone juures veekindla põhjaga alal ja vihmavee eest kaitstult. Loomapidamishoone juures, kus peetavaid loomi on 10 või vähem loomühikut, ei loeta ajutiselt hoitava sõnniku hoiustamist enne laotamist või auna viimist aunastamiseks ning nimetatud nõuete täitmist antud nõude juures ei hinnata. **Alla 10 loomühiku loomade pidamisel kontrollitakse nõuet KM 1 Nõue 4 kohaselt.**

Haritaval maal on aunas enne laotamist lubatud hoida kuni kahe kuu jooksul vaid tahesõnnikut, mille kuivainesisaldus on vähemalt 20 protsenti ning mis ei ületa ühe vegetatsiooniperioodi kasutuskogust.

Sügavallapanusõnnikut, mille kuivainesisaldus on vähemalt 25 protsenti ning mille kogus ei ületa ühe vegetatsiooniperioodi kasutuskogust, on aunas lubatud hoida kuni kaheksa kuu jooksul, teavitades sellest Keskkonnaametit vähemalt 14 päeva enne auna moodustamist.

Tahe- ja sügavallapanusõnniku ladustamine auna on keelatud 1. detsembrist kuni 31. jaanuarini.

Sõnnikuaun peab paiknema tasasel maal, vähemalt 50 meetri kaugusel pinnaveekogust, kaevust ja karstilehtrist. Sõnnikuauna ei tohi rajada maaparandussüsteemi drenaažitoru kohale, kaitsmata põhjaveega, liigniiskele ega üleujutatavale alale.

Sõnnikuaun peab olema kaetud vettpidava materjaliga või vähemalt 20 cm paksuse turba-, põhu-, mulla-, saepuru- või puitlaastukihiga.

Sõnnikuauna ei tohi kahel teineteisele järgneval aastal paigutada samasse kohta.

Kui sõnnikut säilitatakse aunas kauem kui kaks nädalat, tuleb ladustamiskoha pinnas enne ladustamist katta lekkekindla või vedelikke imava materjaliga, nagu vähemalt 20 cm paksune turba- või põhukiht. Nõue ei kehti sügavallapanusõnnikule, mis vastab määruse § 4 lõikes 3 sätestatule.

KM 1 NÕUE 6: Väetistega on lubatud anda põllumajanduskultuuridele aastas selline kasvuks vajalik kogus lämmastikku haritava maa ühe hektari kohta, mis on kehtestatud veeseaduse § 26¹ lõike 1 alusel. Sõnnikuga on lubatud anda haritava maa ühe hektari kohta kuni 170 kg lämmastikku aastas, sealhulgas loomade karjatamisel maale jäävas sõnnikus sisalduv lämmastik. Mineraallämmastiku kogused, mis on suuremad kui 100 kg hektarile, tuleb anda jaotatult.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse üleväetamise suurust (lämmastiku kogust) kilogrammides hektari kohta. Kui N kogust ületatakse mitmel erineval põllul, siis tõsidust arvestatakse suurima ületusega põllu põhiselt (näiteks kui ühel põllul on ületatud N 8 kg ja teisel põllul ületatakse N kogust 28 kg, siis tõsidus hinnatakse 28 kg alusel ja saadakse 3 hindepunkti).

Ulatus: Hinnatakse, mitmel hektaril on üleväetamine toimunud.

Püsivus: Hinnatakse, mitmel protsendil haritavast maast on toimunud üleväetamine.

NÕUE 6	1	2	3	4
Hindamispunktid	Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	Mõju nõude eesmärgile on vähene	Mõju nõude eesmärgile on oluline	Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Kriteeriumid				
Tõsidus		Üleväetamine kuni 9 kg N/ha	Üleväetamine 10 - 30 kg N/ha	Üleväetamine alates 31 kg N/ha
Ulatus	Kuni 2 ha	2,1 – 20 ha	20,1 - 40 ha	Üle 40 ha
Püsivus	Kuni 5 % haritavast maast	5-10 % haritavast maast	10-50% haritavast maast	Üle 50 % haritavast maast

Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded (HPK)

NÕUE 1: Vooluveekogu äärde tuleb jätta puhverriba, kus on keelatud kasutada väetist. Puhverriba laius tavalisest veepiirist mõõdetuna on vähemalt:

- 1) 1 meeter – alla 10 km² valgalaga maaparandussüsteemi eesvoolul;
- 2) 10 meetrit – jõe, oja, peakraavi ja kanali puhul ning üle 10 km² valgalaga maaparandussüsteemi eesvoolul.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse puhverribal orgaanilise- ja/või mineraalväetise kasutamist.

Ulatus: Lähtutakse puhverribal keelatud tegevusega hõlmatud ala pindalast.

Püsivus: Hinnatakse, mitu korda taotluse aastal on väetisi puhverribal kasutatud.

HPK NÕUE 1	1	2	3	4
Hindamispunktid Kriteeriumid	Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	Mõju nõude eesmärgile on vähene	Mõju nõude eesmärgile on oluline	Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Tõsidus		On kasutatud orgaanilist väetist	On kasutatud mineraalväetist	On kasutatud orgaanilist- ja mineraalväetist
Ulatus	Kuni 10% puhverriba pindalast	11 % kuni 30 % puhverriba pindalast	31 % kuni 50 % puhverriba pindalast	Üle 50 % puhverriba pindalast
Püsivus		Üks kord taotluse aasta jooksul	Kaks korda taotluse aasta jooksul.	Üle kahe korra taotluse aasta jooksul.

NÕUE 2: Vee kasutamisel põllumajandusmaa niisutamiseks peab veeseaduse §-s 8 sätestatud juhtudel olema vee erikasutusluba, sealhulgas kui kasutatakse:

- 1) põhjavett rohkem kui 5 m³ ööpäevas;
- 2) pinnaveett rohkem 30 m³ ööpäevas.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse põhjavee ja pinnavee kasutust põllumajandusmaa niisutamisel vee erikasutusloata.

Ulatus: Hinnatakse vee erikasutusloata tarbitud veekogust.

Püsivus: Hinnatakse mitme ööpäeva jooksul kasutati vett niisutamiseks vee erikasutusloata.

HPK NÕUE 2	1	2	3	4
Hindamispunktid	Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	Mõju nõude eesmärgile on vähene	Mõju nõude eesmärgile on oluline	Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Kriteeriumid				
Tõsidus		Vee võtmine pinnaveekogust.	Vee võtmine põhjaveest.	Vee võtmine kaitstaval loodusobjektidel pinnaveest ja/või põhjaveest.
Ulatus		Üle 5 m ³ kuni 10 m ³ põhjavett ööpäevas. Üle 30 m ³ kuni 50 m ³ pinnavett ööpäevas.	10 m ³ kuni 50 m ³ põhjavett ööpäevas. 30 m ³ kuni 100 m ³ pinnavett ööpäevas.	Üle 50 m ³ põhjavett ööpäevas. Üle 100 m ³ pinnavett ööpäevas.
Püsivus		2 – 7 ööpäeva aastas vee erikasutusloata	8- 30 ööpäeva aastas vee erikasutusloata.	Üle 30 ööpäeva aastas vee erikasutusloata.

Märkus: Nõue ei kohaldu vee ostu-müügi korral teiselt isikult.

NÕUE 3: Põllumajanduslikus majapidamises ohtlike ainete ja muude saasteainete käitlemisel tuleb järgida veeseaduse § 26⁵ lõikes 8 sätestatud nõudeid.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse, kas taotleja juhib nõudes märgitud aineid põhja- või pinnavette loata.

Ulatus: Hinnatakse, kas juhtimine toimub põhja- või pinnavette.

Püsivus: Hinnatakse, kas tegevus on ühekordne või korduv

HPK NÕUE 3	1	2	3	4
Hindamispunktid	Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	Mõju nõude eesmärgile on vähene	Mõju nõude eesmärgile on oluline	Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Kriteeriumid				
Tõsidus				Juhib loata põhja- või pinnavette nimistutesse I või II kuuluvaid aineid, prioriteetseid

				aineid või prioriteetseid ohtlike aineid
Ulatus			Juhtimine pinnavette	Juhtimine põhjavette
Püsivus			Ühekordne tegevus	Mitmekordne tegevus

Märkused: Kui taotlejal on vee erikasutusluba, kuid nimekirja kuuluvate ainete juhtimisel ületatakse loaga antud koguseid, käsitletakse ületatavat osa loata juhtimiseks.

NÕUE 4: Põllumajanduslikus majapidamises naftasaaduste hoidmisehitiste puhul tuleb järgida veeseaduse § 26 lõike 3 alusel kehtestatud nõudeid.

Hindamine:

Tõsidus: Hinnatakse nõuetekohase dokumentatsiooni olemasolu, naftasaaduse hoidmisehitise tehnilistele nõuetele vastavust ja lekkekindlust.

Ulatus: Hindamisel lähtutakse naftasaaduste hoidmisehitiste mahust.

Püsivus: Hinnatakse, kui kaua ei ole taotleja nõudeid täitnud

HPK NÕUE 4	1	2	3	4
Hindamispunktid	Mõju nõude eesmärgile praktiliselt puudub	Mõju nõude eesmärgile on vähene	Mõju nõude eesmärgile on oluline	Mõju nõude eesmärgile on väga suur
Kriteeriumid				
Tõsidus	Märgistuse või dokumentatsiooni puudumine	Märgistuse ja dokumentatsiooni puudumine	Hoidmisehitised ei vasta nõuetele	Naftasaadused on sattunud hoidlast keskkonda
Ulatus		Väike hoidmisehitis, mille maht on 3 kuni 10 m ³	Keskmine hoidmisehitis, mille maht on üle 10 m ³ ja kuni 5000 m ³	Keskmine hoidmisehitis, mille maht on üle 10 m ³ ja kuni 5000 m ³
Püsivus			Nõudeid ei ole täidetud 1 aasta	Nõudeid ei ole täidetud 2 või enam aastat

